

Marinarkeologisk rapport 2008/4901

Marinarkeologisk undersøkelse av ny RV714 med bru over Dolmsundet

Hitra, Sør-Trøndelag

20.09 - 22.09.2010

Av: Rasmus Svensson

RAPPORT

**MARINARKEOLOGISK UNDERSØKELSE
AV NY RV 714 - BRU OVER DOLMSUNDET
HITRA KOMMUNE, SØR-TRØNDELAG FYLKE**

20.09.2010 – 22.09.2010

**Saksnummer: 2008/ 4901
Prosjektnummer: 32023700**

NTNU

Vitenskapsmuseet
Seksjon for arkeologi
og kulturhistorie

**Av:
RASMUS SVENSSON**

1. INNHOLD:

1.	<i>Innholdsfortegnelse</i>	2
2.	<i>Resymé av saken</i>	3
3.	<i>Problemstilling</i>	3
4.	<i>Om undersøkelsen</i>	4
	4.1 <i>Undersøkelsesperiode</i>	4
	4.2 <i>Deltagere</i>	4
	4.3 <i>Sikkerhetsregler</i>	4
5.	<i>Metodikk</i>	4
6.	<i>Befaring av området</i>	5
7.	<i>Konklusjon</i>	8

2. RESYMÉ AV SAKEN

NTNU Vitenskapsmuseet er kulturvernets landsdelsinstitusjon for forvaltning av kulturminner under vann i Midt – Norge. Vi vurderer tiltak i sjø ut fra hensynet til en eventuell konflikt med kulturminner under vann som er fredet, eller vernet, av Lov om Kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50 (kml) § 4 eller § 14.

NTNU Vitenskapsmuseet mottok i e-post fra Sør-Trøndelag fylkeskommune av 28.03.2008 varsel om oppstart av reguleringsplan med KU for nevnte tiltak. Vi besvarte dette i brev av 17.04.2008, hvor vi påpekte at tiltaket utløste krav om marinarkeologisk undersøkelse før videre uttalelser i saken kunne gis, ettersom tiltaket kunne medføre konflikt med eventuelle kulturminner under vann, vernet eller fredet av kml §§4 eller 14. Hitra kommune ba da, i brev av 06.05.2008, om at undersøkelser ble gjennomført og at kontrakt og budsjett ble oversendt. NTNU Vitenskapsmuseet oversendte den 16.05.2008 budsjett for undersøkelsen til Hitra kommune. Kontrakter ble imidlertid ikke returnert og undersøkelsen følgelig ikke gjennomført, og i brev av 12.12.2008 kunne Hitra kommune informere om at reguleringsplanen var vedtatt, men at bru over Dolmsundet var tatt ut av planen.

NTNU Vitenskapsmuseet mottok senere, en henvendelse pr. telefon fra saksbehandler i Hitra kommune, og dette ble fulgt opp av en e-post av 13.08.2010. Her ble det påpekt at kommunen på nytt ville ta opp reguleringsplan for bru over Dolmsundet til behandling. Vi ble derfor bedt om å oversende nytt kontraktsforlag og budsjett for marinarkeologisk undersøkelse. Nytt budsjett og kontrakt ble oversendt innen utgangen av august, og Hitra kommune aksepterte det nye budsjettet. Kostnadene i forbindelse med slike befaringer skal iht. kml §10 bekostes av tiltakshaver. Etter avtale med Hitra kommune ble befaringen gjennomført i uke 38 - 2010.

3. PROBLEMSTILLING

Bakgrunnen for NTNU Vitenskapsmuseets befaringskrav kom som en følge av at tiltaksområdet ligger innenfor et område som er prioritert i vår forvaltning av kulturminner under vann, og er ikke tidligere undersøkt av marinarkeologer. Området er prioritert på bakgrunn av registrerte fornminner, samferdselshistoriske vurderinger og skriftlige kilder, som sammen vitner om høy historisk ferdsel i Dolmsundet. Tiltaket ligger tett på Heggåsen,

som fungerte som handelssted etter at Valan (handelssted mellom ca. 1655 – 1748) ble lagt ned og frem til Hopsjøen (handelssted mellom ca. 1712 – 1953) tok over. Heggåsen fungerte som handelssted mellom ca. 1770 – 1872. Det ble derfor ansett som sannsynlig å påtreffe kulturminner som kan knyttes til denne virksomheten, eksempelvis skipsfunn eller akkumulert gjenstandsmateriale. De direkte irreversible inngrep i sjøbunnen, bla. gjennom sprengning av grunnen i skipsleden, som direkte følge av planlagt etablering av brufundament på Dolmøysiden, ble vurdert å kunne komme i konflikt med eventuelle kulturminner i og på sjøbunnen i tiltaksområdet. Hensikten med befaringen var derfor å kartlegge områdets potensial og å registrere og dokumentere eventuelle kulturminner under vann fredet eller vernet jfr. kml §§ 4 og 14.

4. OM UNDERSØKELSEN

4.1 Undersøkelsesperiode

Undersøkelsen fant sted 20.09.2010 – 22.09.2010.

4.2 Deltakere

Medvirkende i den marinarkeologiske undersøkelsen fra NTNU Vitenskapsmuseet var følgende arkeologer:

Feltleder: Rasmus Svensson

Dykkerleder: Trond Aurmo

Feltassistent: Anne Merete Moe Nes

4.3 Sikkerhetsregler

Dykkevirksomheten ved de arkeologiske landsdelsmuseene som NTNU, Vitenskapsmuseet er et av, er underlagt Direktoratet for Arbeidstilsynets (DATs) forskrift om dykking av 30. november 1990, med siste endringer 2. juli 1998. Dette betyr at det stilles bestemte krav til sertifisering av dykkere, utstyr som brukes og sikkerhetsregler som følges (se denne forskrift for nærmere detaljer, best. nr. 511). Alle dykk ble gjennomført i henhold til forskriften, samt NTNUs HMS reglement, og alle dykk ble derfor gjennomført med toveis kommunikasjon mellom dykkerleder og dykker, samt redningsdykker klar i følgebåt.

5. METODIKK

Undersøkelsene ble gjennomført av dykkere med kommunikasjon til overflaten (Fig 1). Tiltaksområdene ble visuelt besiktiget av dykkerne. Det ble utført manuell sonding for å avdekke eventuelle strukturer ned i mudderet og bunnsedimentene. Der det ble påtruffet anomalier i sedimentene, ble det gravd lett med graveskje for å undersøke disse.

Figur 1: Illustrasjonsfoto av dykker med kommunikasjon til overflaten. Foto: F. Skoglund,/ NTNU Vitenskapsmuseet.

6. BEFARING AV OMRÅDET

Tiltaksområdet, for ny bru over Dolmsundet som del av ny RV 714, ligger i østlig del av Dolmsundet. Området er et smalt sund som strømmer i øst-vestlig retning (se Fig 2). Dybden ved befaringen varierte mellom ca. 3 – 38 m. Sikten i vannet var god, ca. 15 m. Det ble kun dykket ned til ca. 27 m, ettersom de midtre delene av sundet inkluderte områder dypere enn de 30 m våre dykkere er sertifisert til av Arbeidstilsynet.

Ute i sundet bestod sjøbunnen av skjellsand, men inne ved land ble den mer steinete med en del tarebelter. Helt inne ved land bestod sjøbunnen av hellende berg. På sørsiden av undersøkningsområdet var helningen ca. 80° med bergvegg, fra ca. 5 – 27 meters dybde. Ved 27 m bestod bunnen av svakt hellende skjellsandbunn. Det var ikke mulig å se bunnen på det dypeste, tross god sikt. Nordre del av undersøkningsområdet var flatere med hellende sjøbunn. Grunnen som er planlagt sprengt bort etter reguleringsplanen, ble lokalisert omtrent midt ute i sundet ved tiltaksområdets vestlige del, og består av berg. Den ble påtruffet på ca. 13 meters dybde og målte ca. 10 x 20 m i diameter. Noe spredd moderne material ble påvist under befaringen, men ingen kulturminner ble påtruffet innenfor tiltaksområdet.

Det ble ikke registrert kulturminner på land som kan indikere tilstedeværelse av kulturminner under vann. Kun i nærheten av tiltaksområdet ble det registrert et fundament av en gammel sjøbod (Fig 6). Denne ligger ca. 20 m utenfor tiltaksområdets sørøstlige del, mot innløpet til Dolmsundet.

Fig 2: Utsnitt av kart som viser tiltaksområdet. Kartet er hentet fra www.norgebilder.no.

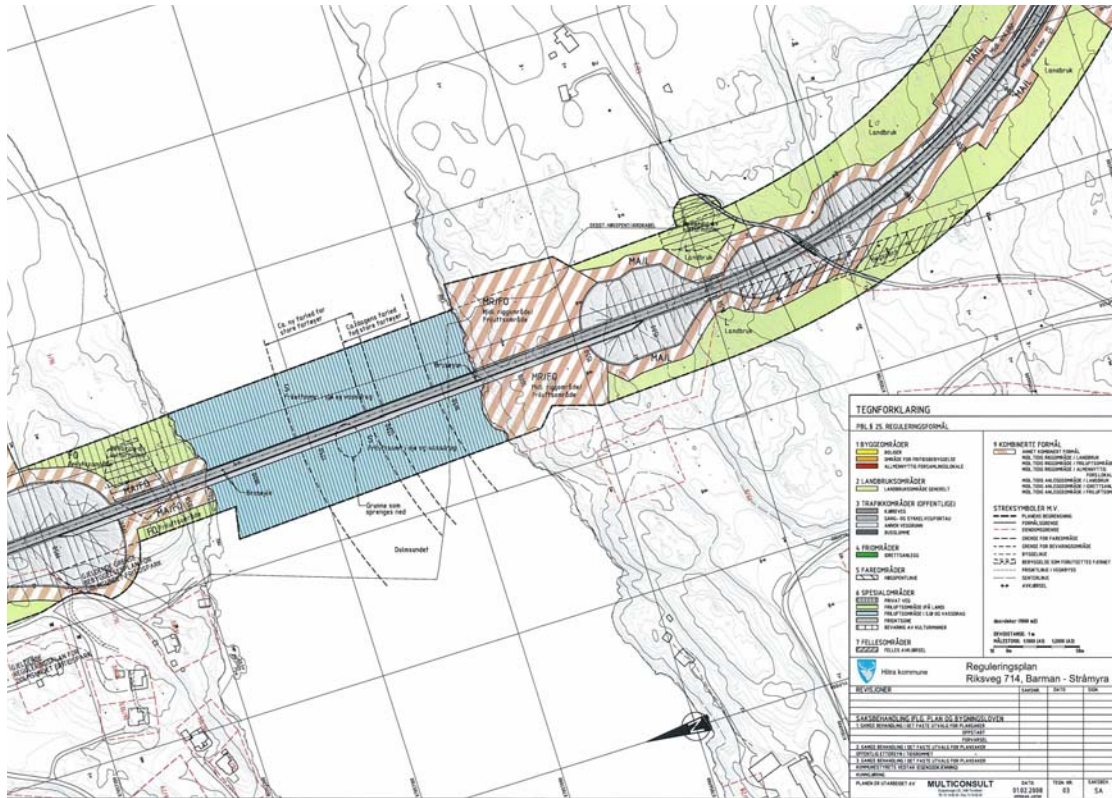

Fig 3: Plankart av tiltaksområdet, utarbeidet av Hitra kommune

Fig 4: Bilde over tiltaksområdet, tatt mot S. Foto: R. Svensson/ NTNU Vitenskapsmuseet.

Fig 5: Bilde over tiltaksområdet, tatt mot N. Foto: R. Svensson/ NTNU Vitenskapsmuseet.

Fig 6: Bilde over rester av gammel sjøbod, tatt mot S. Foto: R. Svensson/ NTNU Vitenskapsmuseet.

7. KONKLUSJON

Det ble under registreringen ikke påvist kulturminner under vann vernet jfr. kml §4 eller §14, og etablering av ny bru over Dolmsundet i forbindelse med ny RV 714, vil således ikke komme i konflikt med påviste kulturminner. NTNU Vitenskapsmuseet minner samtidig om kulturminnelovens meldeplikt, jfr. § 14 tredje ledd, konf. § 8 annet ledd, § 13 første ledd første punktum og § 13 annet ledd. Dette innebærer at om det i løpet av arbeidet med etablering av bro skulle dukke opp materiale som er fredet etter loven, skal arbeidet straks stanses og NTNU Vitenskapsmuseet kontaktes. Tiltakshaver plikter å underrette den som skal utføre arbeidet om dette, men står selv ansvarlig for at det blir overholdt. NTNU Vitenskapsmuseet har utover dette ingen videre anmerkninger til at tiltaket kan gjennomføres slik det er foreslått i forslaget fra tiltakshaver.

Marinarkeologisk rapport 2008/4901

NTNU

Vitenskapsmuseet

Kontaktinformasjon

NTNU Vitenskapsmuseet
Seksjon for arkeologi og kulturhistorie
7491 Trondheim
Norge

